

///CODI 366487 ///Grup T1_1S_2025 - 2026
Taller de Litografia (S04) ///dimecres de 15:00 a 19:00 h
///Professora: Montse Carreño ///montsecarreno@ub.edu
///www.ub.edu/procol ///grup: REPRO_T1_25/26

L'assignatura *Reproductibilitat: idees i processos* és una optativa de 4rt curs de l'àmbit de Gravat i Edició de l'ensenyament de Grau en Belles Arts. El curs s'imparteix en el Taller de Litografia (S02) i l'aula Imarte, on s'introduiran els procediments pròpis dels processos d'impressió a través de l'experimentació i l'ús en els projectes de l'alumnat.

Ens interessa el coneixement de les tècniques i les seves possibilitats experimentals així com les noves solucions, és a dir la capacitat d'adaptar els conceptes i les qualitats que ens aporta el medi per tal d'apropriar-les als nostres propòsits. Reflexionarem també les idees que volem comunicar amb els nostres projectes per tal de transformar i enriquir els nostres conceptes previs.

REPRODUCTIBILITAT: IDEES I PROCESSOS

La creació gràfica ha estat històricament determinada per l'assimilació i reformulació dels mitjans tècnics, incorporant noves estratègies que amplien els circuits tradicionals de circulació i confluència dels llenguatges artístics. Pel seu caràcter inter-medial, i la seva relació amb els processos lligats a la reproductibilitat i la multiplicitat, ocupa un lloc central de la pràctica artística contemporània: més enllà de les tècniques associades a la còpia d'un original, han resultat objectes que subverteixen la concepció mateixa de l'original. La noció de reproductibilitat, que va sorgir per acostar-nos el que estava lluny de nosaltres, ha esclatat massivament; es correspon amb una matriu intangible que pot donar lloc a empremtes de diferent naturalesa i de manera il·limitada.

Des de l'àmbit dels Tallers de Gravat propiciem un context d'exploració entorn dels mitjans impresos i dels fluxos de comunicació i reproducció, per qüestionar les formes de visualitat i materialitat possibles, i el sentit de les representacions lligades a multitud d'imatges precedents.

Mitjançant la conceptualització i la pràctica, s'aprofundirà en les fases que impliquen la realització d'un projecte d'edició autònom i la seva contextualització. Es treballarà en la producció col·lectiva d'un tiratge limitat, fomentant la participació en equip, el debat i la co-creació, de manera col·laborativa i sostenible.

Objectius

L'alumnat aprofundeix en els conceptes propis de l'obra gràfica contemporània i l'edició, així com en els aspectes formals i en els continguts que aborda en el seu treball, a partir dels processos associats als mitjans d'impressió. De la mateixa manera, ha de conèixer les diferents modalitats de producció i les tècniques que correspongui aplicar als treballs gràfics, saber-les utilitzar de manera adequada, i poder explicar les relacions conceptuals entre la feina i els referents plàstics, literaris o visuals en relació amb els seus projectes.

Blocs temàtics

//////////////////// L'edició com a projecte. Autoedició i publicació experimental
//////////////////// Postproducció, còpia, apropiació i autoria. Narratives i ficcions
//////////////////// De la sintaxi gràfica a la postfotogràfica. Imaginaris gràfics
////////// Art en l'esfera social. Art Imprès fora dels espais expositius. Difusió i distribució

Metodologia i avaluació

La metodologia de l'ensenyament és progressiva, vinculada a la realització d'un projecte d'edició, com a conseqüència del desenvolupament de totes les seves fases (ideació, documentació, exploració i experimentació gràfica, revisió i maquetació, BAT., impressió i justificació del tiratge). Depenent del grup que es cursa, s'aprofundirà en un dels diferents medis gràfics de l'àmbit de Gravat i Impressió: gravat (en relleu o al buit), litografia òfset, serigrafia, risografia o estampa digital. Arribant a la valoració de l'objecte final, per examinar les premisses i les estratègies desenvolupades.

Consta dels ítems següents:

- >> Sessions teòriques i pràctiques de treball al laboratori. Visionats d'obres artístiques i estudi de casos.
- >> Sessions de seguiment personalitzat dels projectes dels alumnes de cara a poder desenvolupar els aspectes processuals de les arts gràfiques en funció de les necessitats dels projectes.
- >> Sessions de presentació individual i col·lectiva dels avenços dels projectes.
- >> Sessions de treball en grup entre l'estudiantat.
- >> Ús del campus virtual de l'assignatura, amb blocs temàtics i continguts teòrics i per al seguiment del curs. Ús de recursos i activitats síncrones i asíncrones: temes, tasques, fóruns, xats.
- >> Integració d'entorns virtuals dirigits a reforçar el treball col·laboratiu i els processos d'aprenentatge: (eines TIC, web / blog, drive i documents en línia).
- >> Recomanació de lectura de textos, consulta d'enllaços i articles, així com visites a exposicions i activitats que es desenvolupin en institucions artístiques de la ciutat en relació amb el temari de l'assignatura.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges

Criteris de qualificació i avaluació

L'avaluació és continuada durant tot el curs, fet que implica l'assistència al taller i la presentació dels treballs que indiqui el professorat de l'assignatura.

Es valora l'evolució del treball, la coherència entre idea, mitjans emprats i l'evolució del projecte.

Sistema de qualificació

>> Avantprojecte i evolució dels treballs (web procol): Fins a un 35 % de la nota final.

>> Projecte d'edició en grup i memòria del projecte realitzat (web procol). Fins a un 50 % de la nota final.

>> Qüestionari de coavaluació: Fins a un 15 % de la nota final.

Qualificació

Les qualificacions es publiquen al Campus Virtual.

Reavaluació

L'alumnat té dret a sol·licitar una reavaluació sempre que l'hagi demanada al professor i hagi obtingut una nota entre 4,5 i 4,9. Si s'ha acollit a la modalitat d'avaluació contínua, ha de complir aquests requisits:

>> Haver assistit al 80 % de les classes programades a l'assignatura.

>> Haver presentat el 80 % dels exercicis proposats pel professorat.

Avaluació única

L'estudiant podrà acollir-se a la convocatòria de l'avaluació única demanant-ho al professorat, sempre que ho sol·liciti durant el període establert en el calendari acadèmic aprovat per la Facultat, i d'acord amb el procediment establert.

Els estudiants que optin per l'avaluació única han de complir els requisits següents:

>> Assistir a un 80% de les classes programades de l'assignatura.

>> Presentar tots els treballs planificats a l'assignatura.

>> Fer una defensa oral dels treballs realitzats.

Els estudiants que s'acullin a l'avaluació única també poden optar a la reavaluació.

Calendari d'avaluació

El procés d'avaluació està descrit en el calendari oficial de docència de la Facultat, a l'adreça següent: www.ub.edu/portal/web/bellesarts/calendari-academic i se n'informarà de manera detallada a través del Campus Virtual.

Propostes de treball

Es realitzaran diverses activitats de treball en grup i dues entregues personals: un avantprojecte per escrit a l'inici del laboratori i una entrega final amb la presentació oral del projecte realitzat.

Utilitzarem l'espai web PROCOL <www.ub.edu/procol> com a blog de treball en equip, on es registraran i compartiran col·lectivament els processos d'elaboració i reflexió dels projectes.

Avant projecte

Breu sinopsi de la proposta: plantejaments, objectius, referents, representació gràfica: imatges, dibuixos, fotografies (publicat a la web PROCOL).

Data de lliurament: dimecres 22 d'octubre de 2025

Projecte d'edició

Comentari escrit del projecte realitzat amb fitxa tècnica i imatges (publicat a la web PROCOL), presentació col·lectiva i defensa oral.

Data de lliurament: dimecres 14 de gener de 2026

Seguretat i prevenció

Per desenvolupar les activitats pràctiques de l'assignatura, cal conèixer i aplicar les normes de seguretat i prevenció, salut i medi ambient, i els procediments establerts en els àmbits específics del gravat i l'edició gràfica. És necessari disposar dels equips de protecció: davantal o bata, sabata tancada i guants de protecció.

Les normes de seguretat i els procediments de treball als tallers de gravat s'expliquen durant les sessions presencials al taller, és imprescindible l'assistència per realitzar les activitats pràctiques.

Les mesures establertes són d'obligat compliment per a les persones usuàries –alumnat, professorat i tècnics– que facin ús dels espais i equipaments de l'Àmbit de Gravat: Taller de Gravat, Taller de Serigrafia, Taller de Litografia i Aula 207.

Recomanacions

L'alumnat matriculat a l'assignatura ha de conèixer i complir les normes de seguretat i de sostenibilitat generals dels tallers de Gravat i Edició. Així mateix, ha d'haver signat el document de compromís en el qual accepta complir les normes indicades.

Bibliografia general

AAVV. *El grabado. Historia de un arte*. Barcelona: Skira, 1981. Catàleg UB
BEGUIN, André. *Dictionnaire technique de l'estampe*. París: Bruxelles, 1977. 3 vols. Catàleg UB
MARTÍNEZ Moro, J. *Un ensayo sobre grabado (A finales del siglo XX)*. Santander: Creática, 1998. Catàleg UB
SOLER, Ana y CASTRO, Kako (coord.). *Inter(medios). La matriz intangible*. Universidad de Vigo. Vigo, 2004.
VIVES, Rosa. *Del cobre al papel*. Barcelona: Icària, 1994. Catàleg UB

Bibliografia tècnica específica:

Ihwa, L., Yuxian, L., Wang, V. i Reisinger, P. (2019). *No magic in Riso*. O.OO Design & Risograph ROOM.
Komurki, J. Z., Bogoni, L. i Bendandi, L. (2017). *Risografía. El arte de las duplicadoras*. Editorial Gustavo Gili, SL.
Toh, V. i Lim, J. (2023). *Riso Art. Guía creativa del diseño gráfico*. Hoaki.

Bibliografia específica:

BAL, Mieke. *Conceptos viajeros en las humanidades. Una guía de viaje*. Cendeac, Murcia, 2009
BENJAMIN, Walter. *Discursos interrumpidos I*. Taurus, Madrid, 1989.
BOURRIAUD, Nicolas. *Postproducción. La cultura como escenario: modos en que el arte reprograma el mundo contemporáneo*. Adriana Hidalgo editora, Buenos Aires, 2004.
BOURRIAUD, Nicolas. *Radicante*. Adriana Hidalgo editora, Buenos Aires, 2009.
FONTCUBERTA, Joan. *La furia de las imágenes. Notas sobre la postfotografía*. Galaxia Gutemberg, Barcelona, 2016.
GROYS, Boris. *Volverse público. Las transformaciones del arte en el ágora contemporánea*. Caja Negra, Buenos Aires, 2014.
KRAUSS, Rosalind E. *La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos*. Alianza Forma, Madrid, 2006.
PRADA, Juan Martín. *La apropiación posmoderna: arte, práctica apropiacionista y teoría de la posmodernidad*. Fundamentos, Madrid, 2001.
RAMÍREZ, Juan Antonio. *El objeto y el aura. (Des)orden visual del arte contemporáneo*. Akal. Madrid, 2009.
STEYERL, Hito. *Los condenados de la pantalla*. Caja Negra, Buenos Aires, 2014.
STEYERL, Hito. *duty-free art*. Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid, 2015
SCHWARTZ, Hillel. *La cultura de la copia. Parecidos sorprendentes, facsímiles insólitos*. Editorial Cátedra. Valencia, 1998.
SUEUR-HERMEL, Valérie. *Fantastique : l'estampe visionnaire de Goya à Redon*. Paris : Bibliothèque nationale de France, 2015. Catàleg UB
AA.VV., (Martin Lister compilador) *La imagen fotográfica en la cultura digital*. Piados Multimedia 6, Barcelona 1997. Catàleg UB

Pàgina web:

<http://www.geminigel.com>
<http://www.graphicstudio.usf.edu>
<https://nga.gov.au/InternationalPrints/Tyler/Default.cfm>
<https://tylerblogs.com/>
<http://www.calcografianacional.com>
<http://www.bne.es/es/Colecciones/Grabados/>
http://miro.palmademallorca.es/pagina.php?Cod_fam=12
<http://fransmasereelcentrum.be/en/>